

Malachovské noviny

Občasník OÚ a občianskych združení v Malachove

číslo 1 – apríl 2014, VIII. ročník

VYHRALI SME

10 000 eur je našich

Pri preberaní výhry nechýbali ani deti našej základnej školy. Už dnes sa všetci zaangažovaní Malachovčania môžu tešiť na výstavbu nového detského ihriska. Viac o súťaži, jej priebehu a snahe zvíťaziť sa dočítate na strane 11.

Kanalizáciu už skolaudovali

Chystá sa jej odpredaj

Kanalizácia v našej obci je už skolaudovaná a napojená na centrálny zberač. Teraz bude nasledovať odpredaj časti kanalizácie, ktorá bola doteraz v majetku obce. Ako informoval starosta obce, Ondrej Slivka, o predaji sa bude jednať po kolaudácii 1. etapy kanalizácie v Malachove, kde sa ešte dolaďujú niektoré detaily pre vydanie právoplatného kolaudačného rozhodnutia. "Na základe jednaní s mestom Banská Bystrica a delimitačného protokolu, som túto kanalizáciu dal pred asi 3 rokmi zapísať do nášho majetku a dnes by nám to mohlo priniesť nemalé finančné prostriedky do rozpočtu obce na jej zveľádovanie, nehladiac na to, že až na malé úseky budeme mať odkanalizovanú celú obec a konečne sa dožijeme toho, že náš potok v Malachove bude opäť čistý, tak ako si ho pamätáme z dôb detstva," povedal starosta. Podľa odhadu, by predaj skolaudovanej kanalizácie mohol priniesť až 130 000 EUR.

viac sa dočítate na strane 3

Symbols a **mágia** veľkonočných sviatkov

V tradičnej kultúre je Veľká noc spájaná s príchodom jari. Prosperitné a magické úkony mali zabezpečiť dobrý začiatok hospodárskeho roka, hojnosť a zdravie ľudí a dobytku. Množstvo z prostriedkov využívaných v pohanských obradoch prevzalo kresťanstvo a používajú sa aj v súčasnosti: svätenie vody, zelene, potravín a zapáľovanie ohňa. Veľká noc je pre kresťanov najväčším sviatkom. Veľkej noci predchádza 40-dňový pôst. Pôstne obdobie začína Popolcovou stredou. Veľkonočné sviatky vrcholia Veľkonočným pondelkom, časom kúpačky na východnom Slovensku, respektívne šibačky na západnom Slovensku. Voda má zabezpečiť ženám zdravie a krásu. Robila sa rôzna ľúbostná a erotická mágia, pripravovali sa špeciálne pokrmy, ktoré sa dali jesť vybranému mládenkovi. Pre

Klasické i menej tradičné dekorácie na každoročnej výstave prezentovala aj pani Žabková, J.

zaujímavosť, keď chceli slovanské ženy získať lásku muža, dali mu vypíť vodu, v ktorej sa umyli. V krajinách, kde veľkonočné sviatky nemajú duchovný rozmer, vás mnohé tradície môžu poriadne zaskočiť. Preto skôr, ako sa niekam vyberiete na dovolenku, overte si, čo vás v danej destinácii vlastne čaká. Napríklad Fini sú na Veľkú noc doslova uletení. V uliciach totiž organizujú niečo ako maškarný bál. Ďalšou zaujímavosťou je, že Rusi všetky jedlá počas veľkonočných sviatkov konzumujú studené. V Rakúsku však ničím výnimočným nie sú darčeky ako na Vianoce, krstní rodičia navyše svojim krstňatám pribalia aj pralíky. Čerešníčkou na torte je jednoznačne Nórsko, kde sa veľká noc točí okolo lúskania záhadných vražd.

pokračovanie na strane 4

Rozpočtový balík obce sa nezmenil

Obecné zastupiteľstvo schválilo aj tento rok rozpočtové opatrenie v celkovej výške 84360 eur. Na mzdy a platy obec vyčlenila 43360 eur, na poistenie a príspevky do poisťovní 16150 eur, údržba prevádzkových strojov a prístrojov zhladne tento rok 1070 eur, stravovanie 3560 eur, na

rekonštrukciu a modernizáciu verejného osvetlenia odkleplo zastupiteľstvo 540 eur a na zimnú údržbu ciest si obec necháva 19680 eur. Finančný balík, ktorý pokrýva nepostrádateľné náklady na chod obce ostáva už tretí rok nezmenený.

jb

Prispejú deťom

Poslanci obecného zastupiteľstva schválili dotáciu 39 eur pre všetky deti, ktoré navštevujú centrá voľného času (CVČ) mimo územia našej obce. O príspevok požiadali obec centrá voľného času ešte v minulom roku. Príspevok

im bude vyplatený jednorázovo na celý školský rok. Uvedená suma je v súlade so schváleným rozpočtom na rok 2014. Z našej obce navštevuje centrá voľného času 14 detí.

jb

Voliť prezidenta prišlo 57-percent občanov

Voľba prezidenta Slovenskej republiky v roku 2014 bola v poradí štvrtou priamou voľbou hlavy štátu. Voľby vyhral Andrej Kiska s 59,38-percentami platných hlasov. V našej obci sa v I. kole do voľby prezidenta zapojilo 481 voli-

čov, čo predstavuje 52-percentnú účasť. K volebným urnám v II. kole prišlo 516 voličov. V porovnaní s I. kolom volieb, počet voličov narástol o 5-percent. V II. kole volieb získal R. Fico 225 hlasov a A. Kiska 287 hlasov.

jb

Materská škola získala interaktívnu tabuľu

Materská škola sa prihlásila do národnej projektu Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva. Cieľom projektu je vybudovanie a vytvorenie funkčného elektronického vzdelávacieho systému a uvedenie elektronických služieb do prevádzky, tak ako aj zriadenie a vybavenie digitálnych tried, prispôsobenie digitálneho obsahu a v neposlednom rade aj vyškolenie vybraných pracovníkov pre zabezpečenie ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov. Do projektu nás úspešne zaradili. V rámci projektu materská škola bezplatne získala nasledovný set digitálnych zariadení:

1. interaktívnu tabuľu značky QOMO alebo Promethean
2. notebook značky Lenovo alebo HP;
3. plus farebnú tlačiareň značky OKI alebo Kyocera

M. Sláviková

Cestu devastujú ťažné stoje

Katastrofa zatiaľ nemá riešenie

Pán Cimerman viackrát ústne aj písomne prosil starostu, aby pri najbližšom možnom asfaltovaní ciest zaradil aj ich cestu do plánu. Vždy dostal odpoveď, že asfaltovať sa bude hneď pri prvej možnosti. Vďaka dobudovaniu kanalizácie v obci v roku 2012 došlo k čiastočnej oprave kanalizačných šacht a cesta sa stala bezpečnejšou. Jej stav však naďalej zostáva v nežiaducom stave. Je ťažko prejazdná autom, a to najmä kvôli nemalým výmolum. V horšom počasí sa prejedenie po nej stáva pešo bez zablátenia sa nemožným. Kvalita cesty býva v každom ročnom období veľmi zlá. V lete sa stáva nadmerne prašnou, a teda znečisťuje im domy, či už interiéry aj exteriéry.

pokračovanie na strane 13

VYBERÁME ZO ZASADNUTÍ OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA (ObZ)

Úplné znenia uznesení a zápisnice z rokovaní nájdete na: <http://www.malachov.sk/19/Zasadnutia/>

Na XXV. zasadnutí ObZ v Malache dňa 29.10.2013 poslanci

- zobrali na vedomie plnenie uznesení z predchádzajúceho zasadnutia OZ
 - schválili zmluvu o predaji pozemku Imrichovi Deákovi a manželke Judite Deákovej, k novovytvorenej parcele C-KN č. 1383/58, druh pozemku TTP o výmere 210 m² za cenu 3,50 eur/m² v zmysle § 9a zák. č. 138/1991 Zb., ods. 8e, vytvorenú geometrickým plánom č. 11929570 - 24/2011, s pôvodnej parcely E-KN č. 1778/1 k.ú. Malachov s vecným bremenom v prospech obce na zabezpečenie prechodu k existujúcemu potoku, k elektrickému stĺpu a práva uloženia elektrického kábla a súvisiaceho výkonu údržby
 - schválili rozpočtové opatrenie č. 3
 - schválili zmluvu o zimnej údržbe
 - schválili plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na II. polrok 2013
 - zobrali na vedomie žiadosť o určenie prísediacého na súde na volebné obdobie 2014 - 2018
 - zobrali na vedomie dodatok č. 3 k nájomnej zmluve č. 11/2009 o nájme pozemku od Pozemkového spoločenstva Urbár Malachov
 - zobrali na vedomie správu o kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce Malachov za I. polrok 2013
- Na zasadnutí bolo prítomných 4+1 zo 7 poslancov ObZ

Na XXVI. zasadnutí ObZ v Malachoe dňa 10.12.2013 poslanci

- schválili predaj pozemku Danielovi Kapustovi, p.č. 403/48, zastavaná plocha o výmere 2 m², k.ú. Malachov v cene 20 eur/m² priamym predajom.
- schválili VZN č. 99/2013 o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku na dieťa v CVČ na rok 2014

- odobrili vypracovanie bezpečnostného projektu informačných systémov
 - odsúhlasili dodatok k VZN č. 95/2013 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka na rok 2014
 - schválili rozpočtové opatrenie č. 4 uznesením č. XXVII/6
 - zobrali na vedomie stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce na r. 2014
 - schválili rozpočet obce na rok 2014
 - zobrali na vedomie rozpočet obce na roky 2015, 2016
 - schválili nájomnú zmluvu pre Slovenský pozemkový fond
 - zobrali na vedomie návrh pracovného poriadku obce Malachov a odporučili doplnenie zmien
 - zobrali na vedomie návrh organizačného poriadku obce Malachov a odporučili doplnenie zmien
 - schválili dodatok č. 1 k Zmluve č. 588/2013/OSV-SDS
- Na zasadnutí bolo prítomných 6 zo 7 poslancov ObZ

Na XXVII. zasadnutí ObZ v Malachoe dňa 6.3.2014 poslanci

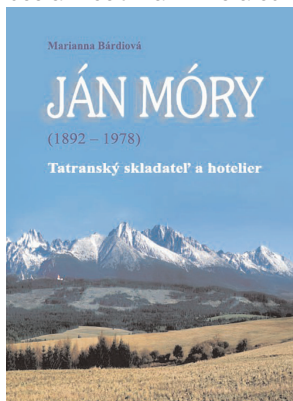
- schválili dodatok č. 3 k nájomnej zmluve s Pozemkovým spoločenstvom Urbár Malachov
 - schválili kúpnopredajnú zmluvu na predaj pozemku Danielovi Kapustovi, p.č. 403/48, zastavaná plocha o výmere 2 m², k.ú. Malachov v cene 20 eur/m².
 - schválili príspevok na dieťa z Malachova v CVČ mimo obce vo výške 39 eur/dieťa na rok 2014
 - schválili Mandátnu zmluvu na verejné obstarávanie "Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia v obci Malachov" s DJ STAV s.r.o.
 - schválili rozpočtové opatrenie č. 1 /2014
 - odobrili plán riadnych zasadnutí OZ na rok 2014
- Na zasadnutí bolo prítomných 6 zo 7 poslancov ObZ

Viac informácií nájdete na www.malachov.sk.

V Malachove sa zrodilo ďalšie hodnotné dielo

Diela M. Bárdiho už Malachovčania dôverne poznajú. Zdobia interiér obecného úradu aj exteriéry obce. Tentoraz bude reč o diele jeho manželky Marianny Bárdiovej, publikácii s názvom Ján Móry (1892 – 1978), Tatranský skladateľ a hotelier. Autorka sa v nej venuje životu a dielu banskobystrického rodáka, hudobného skladateľa Jána Móryho, ktorý sa hudbe venoval najskôr popri obchode s koloniálnym tovarom, ktorý po prevzatí hotela na Novom Štrbskom Plese po smrti strýka Móryovci predali bratom Klimovcom, a potom ako úspešný hotelier a staviteľ. Prostredníctvom jeho životného príbehu nám autorka podáva plastický obraz o živote mešťanov v Banskej Bystrici a o bohatej spolkovej, kultúrnej a športovej tradícii mesta. Dozvedáme sa o začiatkoch hotelierstva a turistiky vo Vysokých Tatrách a o spoločenských zmenách po druhej svetovej vojne, ktoré prevrátili životy mnohých nevinných ľudí naruby. Ocitol sa medzi nimi aj

Ján Móry s rodinou. Po znárodnení všetkého majetku vrátane väčšiny osobných vecí vo februári 1945 sa Ján Móry s manželkou a tromi malými dcérami ocitli na mizine a od-

kázaní na pomoc iných ľudí. Tak sa im podarilo nájsť si ubytovanie a neskôr aj uplatnenie otca rodiny ako hudobníka v Spišskej Novej Vsi. Po ťažkých začiatkoch tu J. Móry začal učiť na Ľudovej škole umenia, kde sa stal aj riaditeľom. V knihe naňho s láskou a uznaním spomínajú jeho žiaci, ktorých mená sú nám známe -

nebohý hudobný skladateľ a herec Radošinského naivného divadla Ján Melkovič, známy dirigent Ondrej Lenárd, hudobný skladateľ Igor Dibák a ďalší. Po odchode starších dcér na štúdiá do Bratislavy odišla do Bratislavy aj jeho manželka Magda Móryová, sama výborná speváčka a klaviristka s vynikajúcim hudobným vzdelaním, ktoré práve v Bratislave mohla po rokoch uplatniť a stala sa z nej uznávaná hudobná pedagogička. Po niekoľkých rokoch ich nasledoval aj samotný skladateľ, keďže post riaditeľa musel z politických dôvodov aj tak opustiť. Rodina žila naďalej v skromných podmienkach v Bratislave, ale zachovala si svoju spolupatričnosť a dcéry Jána Móryho si vďaka svojej šikovnosti a usilovnosti dokázali nájsť primerané uplatnenie aj v prostredí, ktoré im práve nežičilo. Najstarší syn Viktor z prvého manželstva sledoval peripetie rodiny najmä zo zahraničia, kam odišiel ešte pred vojnou.

pokračovanie na strane 13

Z OBSAHU

ZAÚJALO NÁS s.2
Rozpočtový balík obce sa nezmenil

AKTUÁLNE s.3
Kanalizáciu už skolaudovali, chystá sa jej odpredaj

OD FAŠIANGOV... s.4
Symboly a mágia veľkonočných sviatkov

SPRÁVIČKY ZO ŠKOLIČKY . . s.5
Vianočné zvyky s Vianočníkom

BOLI SME PRI TOM . . s.6 - 7
1.Malachovský ples

Z HISTÓRIE NAŠEJ OBCE . . s.8 - 9
Malachovský hasiči v akcii

KLUB DÔCHODCOV . . s.10
Činnosť OZ Klubu dôchodcov Malachovčan

ZAPOJILI SME SA... s.11
Malachovská škola myslí EKologicky

KULTÚRA . . s.12
Premiéra za nami, repríza pred nami

ZAÚJALO NÁS . . s.13
Cestu devastujú ťažné stroje

OČAMI NAŠICH DETÍ . . s.14
Kde bolo tam bolo

ŠPORT . . s.15
TJ Malacov informuje

Kanalizáciu už skolaudovali, chystá sa jej odpredaj

dokončenie zostrany 1

Na otázky odpovedá Ondrej Slivka starosta obce Malachov.

Ako bude odpredaj prebiehať?

Odpredaj majetku obce, teda kanalizácie I. Etapa, bude prebiehať v súlade so zákonom, tj. na základe znaleckého posudku. Komisia zložená zo všetkých poslancov ObZ bude jednať o uzavretí Kúpno-predajnej zmluvy, ktorá bude následne schvalovaná na zasadnutí Obecného zastupiteľstva.

Dotkne sa to občanov Malachova?

Áno. Z uvedených financií by sa mohli dokončiť niektoré úseky miestnych komunikácií, dokončiť pripojky kanalizácie, ktoré neboli zahrnuté v rámci stavby kanalizácia II. etapa a všetky ostatné drobné úpravy v obci, na ktoré nám v posledných rokoch neostávali finančné prostriedky v rozpočte (zvonica, zábradlie pri potoku, odvodnenie povrchových vôd apod.). Po zastupiteľstve a úprave rozpočtu budeme občanov informovať, na čo konkrétne sa finančné prostriedky využijú.

Aký finančný balík by týmto odpredajom mala obec získať?

Z ceny znaleckého posudku sa budú odrátá-

vať práce, ktoré boli na kanalizácii uskutočnené tj. čistenie, kamerovanie, vyložkovanie kanalizačných šácht, odstraňovanie balastných vôd a iné práce potrebné pre skolaudovanie I. Etapy, ktorá bola vybudovaná pred 20 rokmi. Bez týchto opráv, by nebolo možné starú kanalizáciu skolaudovať a tým viesť do prevádzky. Stará kanalizácia nebola vôbec skolaudovaná a ani zapísaná v majetku obce. Na základe jednania s mestom Banská Bystrica a delimitačného protokolu som túto kanalizáciu dal pred asi 3 rokmi zapísať do nášho majetku a dnes by nám to mohlo priniesť nemalé finančné prostriedky do rozpočtu obce na jej zvelaďovanie, nehladiac na to, že až na malé úseky budeme mať odkanalizovanú celú obec a konečne sa dožijeme toho, že náš potok Malachova bude opäť čistý, tak ako si ho pamätáme z dob detstva. Predbežne by sa mohlo jednať o sumu približne 130 000 eur.

Do kedy by sa odpredaj tejto časti kanalizácie mal uskutočniť?

Po kolaudácii, prebehnu jednanie medzi StVS Banská Bystrica ako prevádzkovateľom a Obcou Malachov ako majiteľom na uzavretie Kúpno-predajnej zmluvy. Odhadujem to asi na dva mesiace. Kedy budú peniaze na našom účte bude vecou dohody a možností StVS.

Symbody a **mágia** veľkonočných sviatkov

edokónčenie zo strany 1

ĽUDOVÉ ZVYKY A TRADÍCIE

Symbol nového života, novosti, sa spájal s čistotou. Ak mali mať obradové úkony úspech, ľudia museli obnoviť a vyčistiť svoje príbytky i riad, v ktorom sa chystali pripravovať a konzumovať obradové veľkonočné jedlá.

Zelený štvrtok bol deň, keď sa vyhánal dobytok na pašu po prvý-krát. Na dvore stajni sa (okrem iného) kolomažou alebo cesnakom robili kríže, aby chránili dobytok pred strigami. Zlý duchov vyhánali z dediny rapkáče a biče. Konzumovali sa zelené jedlá ako žihlava, špenát, kel, čakanka.

Na **veľký piatok** sa ľudia kúpali pred východom slnka v potoku, aby nemali vrede, chrasty, lišaje a aby boli po celý rok zdraví. Dievčatá verili, že po umytí budú čerstvé ako lastovičky, nebudú mať pehy na tvári a ak si umyjú vlasy, rýchlejšie im budú rásť. V tento deň vládla magická sila zeme. Bolo zakázané siať a orať, so zemou sa jednoducho nemohlo hýbať.

Biela sobota bola dňom prípravy obradných jedál, najmä šunky z bravčoviny (niekde jahňa alebo baránka). Masť zo šunky odkladali ľudia na liečenie rán a mnohí verili, že chráni aj pred hadím uštipnutím. V sobotu sa "pálili judáše" - spaľoval sa oheň starého roka a ľudia zakladali v domácnostiach nové ohne.

V **nedeľu** po omši sa dávali posvätiť jedlá, najmä obradný koláč, zvaný na východnom a strednom Slovensku „páska“. Pevné miesto tu mali vajíčka ako symbol kontinuity života. Vajíčko rozdeľoval gazda medzi všetkých stolujúcich. Stolovanie pripomínalo Štedrú večeru. Zvyšky z posvätených jedál sa nesmeli vyhadzovať. Pálili sa, primiešavali dobytku do jedla, alebo sa zakopávali na poli.

Veľkonočný pondelok bol časom kúpačky (na východnom Slovensku), resp. šibačky (na západnom Slovensku). Voda má zabezpečiť ženám zdravie a krásu.

Vajíčka sú od nepamäti symbolom veľkonočných sviatkov

SYMBOLY a MÁGIA

Množstvo z prostriedkov využívaných v pohanských obradoch prevzalo kresťanstvo a používajú sa dodnes.

Vajíčko - symbol nového života, plodnosti a zároveň prejav lásky. Zdobenými vajíčkami (kraslicami) obdarúvali dievčatá mládenčov na znak toho, že ich nosia vo svojom srdci.

Voda - symbol čistoty a zdravia.

Zeleň - symbol životnej sily a zdravia.

Oheň - symbol očisty, mal zaháňať zlé sily.

Páska - obradový koláč, symbol hojnej úrody.

Erotická mágia - ak dievča nájde na jar mravenisko má ho vziať a nasypať okolo domu, aby po celý rok chodilo za ním toľko mládenčov, koľko bolo v mravenisku mravcov. Keď chceli slovanské ženy získať lásku muža, dali mu vypiť vodu, v ktorej sa umyli.

Mimochodom, ŽENY! Kým počas Vianoc sa ich ľudia báli, pre ich sklony k bosoráctvu počas Veľkej noci sa spájali s rituálmi prosperity a plodnosti. Boli pripodobňované k matke zemi a rôznymi úkonmi sa zabezpečovala ich svesnosť a plodnosť.

Podľa tradícií šibanie nemalo mladé dievčatá ponížiť, naopak, dotyk čerstvým, miazgou napučeným vrbovým prútkom sa mal na telo ženy preniesť, aby sa stala ohybnou, mladou, krásnou a plodnou. Preto mládenči polievali dievčatá studenou "živou" vodou a dbali, aby neobišli ani jeden dom - nevykúpané a nevyšibané dievča by bolo nanič.

Milan Dobrota učí deti ZŠ madeirovú techniku. Foto: Katarína Cholvádová

Iný kraj iný mrav

V krajinách, kde veľkonočné sviatky nemajú duchovný rozmer, vás mnohé tradície môžu poriadne zaskočiť. Preto skôr, ako sa niekam vyberiete na dovolenku, overte si, čo vás v danej destinácii vlastne čaká.

Maďarsko: U našich južných susedov v dávnejších časoch mladé dievčatá končili v rybníku. V súčasnosti však žaburinu nahradila voňavka - túto miernejšiu verziu oblievačky poznáme aj u nás. Veľkonočné vajíčka majú červené kvety na bielom podklade, samozrejmosťou je množstvo vypitej pálenky.

Rakúsko: Dominantou je veľkonočný zajačik, ktorý v noci poschováva v dome a v záhrade kraslice s čokoládovými vajíčkami. Tie na Veľkonočný pondelok deti hľadajú a zbierajú do košíkov. V Rakúsku však ničím výnimočným nie sú darčeky ako na Vianoce, krstní rodičia navyše svojim krstňatám pribalia aj praclíky.

Rusko: Zaujímavosťou je, že Rusi všetky jedlá počas veľkonočných sviatkov konzumujú studené. Vajíčka pritom maľujú tak, že ich uvaria vo vode s cibulovými šupkami. Nasleduje hra, v ktorej sa snažia rozbiť súperovo vajíčko bez toho, aby poškodili to svoje. Ak sa im to podarí, môžu si zaželať to, po čom túžia.

Dánsko: Táto tradícia sa zachováva predovšetkým medzi deťmi a patrí k roztomilým aktivitám. Asi dva týždne pred Veľkou nocou si posielajú tzv. "prekáračkové lističky". Namiesto podpisu slúžia bodky, ktorých počet je navlas rovnaký ako počet písmen v mene pisateľa. Do obálky však vkladajú snežienky, a tak sa takáto zásielka stáva dokonalým symbolom jari.

Fínsko: Fini sú na Veľkú noc doslova uletení. V uliciach totiž organizujú niečo ako maškarný bál. Ústredným motívom sú príbehy o čarodějnicach, a tak na verejnosti nechýbajú začiatnené tváre a metly. So sebou vraj majú aj kanvice na kávu a vrbové výhonky.

Grécko: Pre tento balkánsky národ je typické vyhadzovanie džbánov z okien a balkónov. Účelom je, samozrejme, aby sa rozbili. Dôvodom je hluk, ktorý takýmto spôsobom narobia - práve ním chcú vyjadriť radosť zo zmŕtvychvstania Ježiša. Keramické nádoby sú naplnené vodou alebo vinom, aby bol rámus ešte intenzívnejší. Tento zvyk je rozšírený najmä na ostrove Korfu.

Lotyšsko: Dôležitú úlohu zohrávajú takisto vajíčka - nie však len ako dekorácia, ale aj ako pochúťka. Tradíciou je ich vzájomné fúkanie medzi príslušníkmi rodiny. Ak sa škrupina neporuší, znamená to, že sa dožijú vysokého veku. Zvyknú sa však aj veľa hojdať - ide o symbol plodnosti a letnej ochrany pred uštipnutím komárov.

Nórsko: Čerešničkou na torte je jednoznačne Nórsko, kde sa veľká noc točí okolo lúskania záhadných vrážd. Prvé husle preto hrajú detektívky v akejkoľvek podobe - ako filmy, seriály, knihy, články v novinách, či dokonca obaly niektorých potravín. Skúsiť odhaliť páchatela môžete, napríklad, aj v príbehu, ktorý je vytlačený na škatuli od mlieka.

zdroj: internet

Vianočné zvyky s Vianočníčkom

Ako býva už dobrým zvykom, v predvianočný čas si naše šikovné detičky z materskej školy a žiaci základnej školy pripravili pre rodičov a širokú verejnosť krásne vianočné pásmo plné básničiek a pesničiek. V nádhernej atmosfére sme sa tešili každému

potlesku a radosť deti urobili svojím rodičom aj krásnymi darčekom. V tento krásny čas si naše deti mali možnosť v priestoroch školy pripomenúť vianočné zvyky pri krásnom predstavení divadla Harry Teátra O Vianočníčkovi.

M.Sláviková

... tešili sme sa každému potlesku

... deti recitovali a spievali

Vianočná besiedka, foto: Zuzana Púpavová

Karnevalový deň

Vo februári sme prežili úžasný karnevalový deň, kde pani učiteľky peknu scénkou z Mrázika privítali do rozprávkovej krajiny všetky deti z MŠ a ZŠ, ako aj ostatné detičky z Malachova a veru aj z mesta. Zábava bola výborná, tancovali všetci, šišky chutili...aj rodičia sa zapojili do zábavy a súťaží, ktoré sme pre nich pripravili. Maroš Horník ako dvorný kuchár nášho OZ neostal nič dlhý svojej povesti

vernú stráž pri dobrovoľnom vstupnom a tombole. Všetky takto získané peniažky z bufetu i vstupného putovali do pokladne OZ Malachovská škola a budú použité pre všetky deti v základnej s materskej škole.

V mesiaci február prebehol aj zápis detí do materskej školy. K zápisu prišlo 9 nových detičiek so svojimi rodičmi.

Materská škola je aj v tomto roku zapojená do projektu Poniky - naši kamaráti.

Nuž a nedá mi, ako pedagogickému pracovníkovi ZŠ s MŠ v Malachove poďakovať všetkým aktívnym rodičom za akúkoľvek pomoc, ale hlavne za úžasnú spoluprácu pri 1.Malachovskom plese : Ivanovi a Jarke Barteltovcom, Marošovi Horníkovi a Zuzke

Hanka Kršáčková

Lukáško Horník

Karneval, foto: Z. Púpavová, J. Kohárová

a navaril zas a znovu vynikajúci guláš a spolu so Zuzkou Púpavovou sa postarali o bufet, za čo im ďakujeme, ako aj Zdenke Klačanovej a Evke Necpalovej za

Púpavovej, Lucii Jančovej, Ferkovi Zlevskému, Evke Plančarovej .

...a obrovské ĎAKUJEM Lucii Jančovej za mobilizáciu všetkých, ktorí nám neskutočne pomohli pri Eko hre Lidl Slovensko a pomáhali pri plastových fľašiach všetkými rôznymi spôsobmi.

M.Sláviková

PRIŠIEL MIKULÁŠ

Dňa 7. decembra 2013 OZ Malachovská škola organizovala stretnutie s Mikulášom. Ako každý rok, aj tentokrát Mikuláš prišiel netradične (na štvorkolke) pred obchod Jednota, aby sa privítal s deťmi a spoločne rozsvietili stromček. S veľkým počtom deťúreniec - až 108, spolu s rodičmi, ale aj so starými rodičmi sa Mikuláš premiestnil do kultúrneho domu, kde spolu so svojimi pomocníkmi anjelikom a čertom odovzdali detič-

Mikuláš prišiel aj tento rok netradične. Doviezol si aj pomocníkov.

Štefan priniesol do tomboly prasa

V Malachove sme nemali tradíciu Štefanskej zábavy, mládež chodila na zábavu po okolitých dedinách, tak sme sa rozhodli, že vyskúšame. Dňa 27. decembra 2013 sme zorganizovali uvedenú akciu. Ten kto prišiel, neľutoval. Do tanca hral DJ Bobo a o tombolu bol veľký záujem - 1. cena - prasiatko. Chceme sa poďakovať aj sponzorom, ktorí nám poskytli pekné ceny. Aj v budúcnosti chceme pokračovať v "netradičii" a dúfam, že sa nám podarí zorganizovať Štefanskú zábavu aj v roku 2014.

Zuzana

Na diskotéku sa tešili malí aj veľkí.

kám mikulášsky baliček. Po sladkej odmene sme si spolu zatancovali na diskotéke s DJ Bobom. Všetci si mohli kúpiť výbornú kapustnicu (mimo chodom varil ju sám Mikuláš :) a občerstviť sa v bufete.

Zuzana

Tamarka a Mikuláš

Občianske združenie Malachovská dolina hodnotilo

Valné zhromaždenie OZ Malachovská dolina sa uskutočnilo vo štvrtok 10. apríla 2014 o 18. hodine vo vinárni Venezia v Malachove. Prišli aj niektorí sympatizanti a starosta obce Ondrej Slička, ktorý všetkým vyjadril veľké poďakovanie za činnosť vykonanú v roku 2013, ktorá znovu prispela k skrášleniu a zviditeľneniu obce. Všetci prítomní si radi pozreli hlavne obrazovú prezentáciu spoločných aktivít - z fašiangovej slávnosti, z tradičného turistického pochodu 8. mája i zo súťaže vo varení guláša v rámci Dní obce 21. septembra 2013. Pri obrazovej prezentácii týkajúcej sa hlavne vykonaných prác na náučných chodníkoch, ktorú pripravil Vlado Druga, autor projektov a koordinátor týchto prác, si prítomní zaspomínali na náročné výkony, ale aj na úspešné príhody. Všetci ocenili spoluprácu OZ Malachovská dolina, Klubu dôchodcov Malachovčan a obce na rekonštrukcii Kováčovie domu pod vedením manželov Drugovcov a vytvorenie útulného obecného múzea. Atmosféra jeho otvorenia 30. októbra 2013 podvečer s deťmi zo školy v bielych plachtách a s lampášikmi, s krojovanými členmi zo súboru Matičiarik a so sprievodom od obchodu po múzeum bola jedinečná. Účastníkov pribúdalo, ale na malý dvor s novými stolmi a lavicami i do Kováčovie domu sa napokon všetci pomestili, pochutnali si na orechových koláčoch a skvelom čaji a spoločne si zaspievali známe ľudové i staré malachovské piesne.

Za nového člena predsedníctva a predsedu OZ bol zvolený Milan Smolík. Z bohatej diskusie vyplynulo množstvo podnetov na nové aktivity týkajúce sa múzea v Kováčovie dome, spracovania histórie obce a ďalších činností a podujatí. Práca bude znovu dosť a predsedníctvo privíta každého záujemcu či už o členstvo v občianskom združení alebo o akúkoľvek pomoc.

Atmosféra pri otvorení Kováčovie domu bola jedinečná

text a foto: Marianna Bárdiová

1. MALACHOVSKÝ PLES

Zástupkyňa školy pani Mária Sláviková raz navrhla, či by sme si netrúfli zorganizovať aj ples, keď sme sa tak pekne rozbehli. V Malachove chýba aj "pekná" zábava, ako je ples. Organizujú sa rôzne pyžamové párty, teplákové

bodky, až na jedného pána - ach tie rifle. Predali sme 110 lístkov!!!

Všetko to začalo dňa 1. februára 2014. Prichádzali neskutočné dámy, ktoré by ste ani nespoznali. To sa nevidí každý deň! Na slávnostnom otvorení plesu sa podieľala p. Mária Sláviková s predsedom OZ Malachovská škola Marošom Horníkom. Po úvodnom slove nás milo prekvapil tanečný pár mladých ľudí, 11 ročný Marek a Vaneska, ktorí nám predviedli zmes štandardných a latinskoamerických tancov. Mali veľký úspech a náš obdiv. Až nám vyhladlo! Úžasné menu nám pripravila reštaurácia Fishmen. Verím, že všetkým chutilo, svedčilo o tom aj prázdne tanieri.

A keď sme už boli kultúrne vyžití a super najedení, tak sme to museli aj vytancovať. Do taktu nám hrala skupina DUREXX, ktorá striedala rôzne žánre.

Zlatý klincom večera bola nielen veľmi

... moderátori večera

Marek a Vaneska

... do taktu nám hrala skupina DUREXX

diskotéky a pod. a ozajstný ples v spoločenských šatách a oblekoch tu veru chýba. Po jednohlasnom odsúhlasení sme sa rozhodli, že do toho pôjdeme. Poviem Vám, zo začiatku to vyzeralo veľmi jednoducho, ale postupne sme zistili, že s tým je aj oveľa viac starostí, ako s obvyčajnou zábavou. Už pri predaji lístkov to bolo zábavné, ľudia sa spýtovali, ako majú prísť oblečení, či ako na diskotéku. Naša odpoveď: "V róbe - v krásnych šatách a obleku". Splnili to všetci do

bohatá tombola - 28 sponzorov, o ktorú bol mimoriadne veľký záujem, ale aj ľudová hudba Hron, ktorá poznala všetky ľudové pesničky. Veď sa aj pristavila pri každom stole a na rozkaz prisediacich im zahrála dve piesne. Boli neúnavní. Ľudia sa zabávali, tancovali, ale si aj

zaspievali.. Zabávali sme sa až do skorého rána. Na druhý deň sme počuli iba kladné ohlasy, na našu prvú VEĽKÚ akciu.

Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľali na zorganizovaní, príprave, ozdobovaní, zásobovaní, moderovaní, zabávaní a v konečnom dôsledku aj v upratovaní. S pocitom krásne prežitého večera sme si povedali, ideme do toho aj o rok.

Už teraz máme rezervácie na rok 2015!!!

text a fotografie zaslala
Zuzana za OZ Malachovská škola

Morenu sme preč poslali, lepšie časy privítali

... slamenú Morenu niesli dedinou...

**Morena, Morena, kde si prebývala,
Tam hore na hore, v tej tmavej komore.
Čo si tam robila? Mlieko som mútila.
Kdeže je to mlieko? Vrány ho vypili:
Kdeže sú tie vrany? Na suchom konári.
Kdeže je ten konár? Chlapci ho odťali,
do vody hodili...**

Tradícia vynášania Moreny patrí k najstarším ľudovým obyčajom. Morena bola staroslovanská bohyňa zimy a smrti a napriek zauživanej predstave ohyzdnej stareny vraj bola v skutočnosti veľmi krásna. Vždy na Smrtnú nedeľu pred Veľkou nocou bolo zvykom vynášať jej slamenú figurínu a hodiť ju do rieky, prípadne spáliť v ohni.

Foto: jb

Morena nechcela horieť, preto ju len utopili.

MALACHOVSKÍ HASIČI V AKCII

„Oheň, dobrý sluha - zlý pán.“ Aj takto možno označiť živel, ktorý slovami filozofa "riadi chod sveta a nič neuniká spod jeho vlády". Inými slovami oheň sprevádza ľudstvo na celej jeho doterajšej púti, ale tak ako je človeku nápomocný, vie spôsobiť aj nezvratné škody.

Hasiči pred bývalým Potravným družstvom v Malachove, neskôr Konzumom, dnes Venéziou. Prvé zmienky o organizovaní ochrany majetku a príbytkov pred požiarom zaznamenávame už v období Starovekého Ríma. Neskôr samotné mestá a ich občania preberali hasičské povinnosti a to predovšetkým nariadeniami na ochranu pred požiarimi. Na našom území v období Uhorského kráľovstva boli zriaďované prvé dobrovoľné hasičské zbory až v 18. storočí. Súviselo to najmä so zákonnou úpravou cisára Jozefa II., ktorý roku 1788 vydal prvý požiarový poriadok. Až o sto rokov neskôr vyšlo nariadenie, podľa ktorého mali byť v každej obci s vyše 50 usadlosťami zriadené hasičské zbrojnice.

Vznik Dobrovoľného hasičského zboru (ďalej tiež DHZ) v Malachove je zatiaľ nejasný. Prvé indicie na počiatky organizovanej hasičskej činnosti máme z roku 1909, kedy sa ako argument v procese zlúčenia obcí Malachov a Dolné Pršany spomína okrem spoločnej školy a nočného strážnika práve aj hasičstvo. Z dostupných dokladov Obvodného notárskeho úradu Radván sa dozvedáme o pôsobení a činnosti DHZ v Malachove najmä v období 1. ČSR.

Stav protipožiarnej ochrany na Slovensku bol po 1. svetovej vojne v žalostnom stave. Myšlienka hasičstva bola ťažšie chápaná a v porovnaní s českými krajinami jej korene boli na Slovensku slabo zapustené. V mnohých obciach existovali hasičské zbory iba formálne a žiadnu činnosť nevykazovali. Táto nepriaznivá situácia bola aj v obciach bývalého banskobystričského okresu. Nedostatky boli zjavné najmä v hasičskej výzbroji a výstroji, ktoré pretrvávali ako dôsledok vojnových rokov.

Hasiči pred bývalým Potravným družstvom v Malachove, neskôr Konzumom, dnes Venéziou.

V decembri roku 1923 bola založená Okresná hasičská jednota 9 v Banskej Bystrici, ktorá musela za takýchto ťažkých pomerov pomaly a od základov budovať dobrovoľné hasičské zbory. Počiatky jej činnosti sa stretávali s nepochopením a neochotou u predstaviteľov niektorých obcí. Spolupracovníkmi sa stávali najmä miestni učitelia, ktorí myšlienku organizovanej ochrany majetku aktívne propagovali. Na prvom ustanovujúcom valnom zhromaždení boli zvolení jednotliví činovníci, za člena výboru bol zvolený aj Juraj Filipko z Malachova. Neskôr boli vo výbore Ján Bušovský (r. 1928, 1931), Ján Krnáč (r. 1936, 1939) a Ondrej Chmelík (r. 1940). Výbor schválil členské ročné príspevky a to vo výške 50,- Kčs, menšie obce mali platiť 20 Kčs, väčšie 50,- Kčs a za každého člena zboru ročne 2,- Kčs.

Budovanie a reorganizácia hasičských zborov odštartovala hneď po zriadení Okresnej jednoty na prelome rokov 1923-24. V tejto súvislosti sa stretávame s informáciou zo 17. marca 1924, že je založený "ohňohasičský zbor v Radvani aj pre obce Kráľová a Kremnička, a druhý v obci Malachov. Tieto ohňohasičské spolky od vtedajšej vlády ešte nemali

schválené stanovy." Postupne v každej obci banskobystričského okresu mali byť organizované dobrovoľné alebo povinné hasičské zbory bez ohľadu na to či dotyčná obec má hasičské náradie už zakúpené alebo nie. Povinným hasičom bol každý muž od 20. do 40. roku veku svojho. Mechanizmus fungoval nasledovne. Obce, ktoré mali menej ako 150 obyvateľov museli vykázať aspoň 12 organizovaných hasičov v zbere. Nad 150 obyvateľov musel mať hasičský zbor v obci najmenej 24 členov, obce nad 800 obyvateľov museli udať členov primerane k počtu obyvateľstva. V Malachove bolo v roku 1924 36 hasičov a v roku 1925 bolo v DHZ 32 členov. Hasičstvo v nasledujúcich rokoch zaznamenáva rozvoj a postupne sa jeho činnosť okrem svojpomocnej a ochrannej, rozširuje aj do roviny národnej, spoločenskej a kultúrnej. Sociálny aspekt bol pretažený do vytvorenia posmrtného fondu, z ktorého bola vyplácaná podpora pozostalým po zomrelých hasičoch. Išlo o sumu 1000 Kčs, ktorá bola

*Horný rad: 1. zľava František Kubančok, 2. sprava Haring / od Púlikov/
Stredný rad: 1. sprava Dobrota spod Hrušky, 3. sprava Pavol Kollár
Rad sediaci: 1. sprava Jano Hazo Ondráškovie, 2. sprava Dobrota Benziňoš, 3. sprava Ján Strelec od Komisárov, 2. zľava Ondrej Chmelík, 3. zľava Juraj Bušovský od Slaninov - richtár. Archív: Jana Kontrová*

v rokoch 1936-1948 vyplatená každej pozostalej rodine. Počas týchto trinástich rokov bola v Malachove takáto podpora poukázaná iba vdove po Jurajovi Cimermanovi, ktorý 29. marca 1944 zahynul za tragických okolností. V roku 1926 Župný úrad vo Zvolene uverejnil rozhodnutie o povinnosti obecných a notárskych úradov zabezpečiť zriadenie dobrovoľných hasičských zborov a taktiež ich patričné vyzbrojenie. Ďalej obce boli povinné zaradiť do svojich rozpočtov nákladovú položku na hasičstvo. Toho istého roku bola obciam v banskobystričskom okrese udelená finančná podpora na zakúpenie hasičského náradia. Túto pomoc Krajinského úradu v Bratislave využilo iba 28 obcí v okrese, medzi nimi aj Malachov v sume 1000,- Kčs. V rámci tejto činnosti si DHZ v Malachove v roku 1930 zakúpil striekačku s príslušenstvom.

Z archívnych písomností vieme, že dobrovoľní hasiči v Malachove nadobudli na jej zakúpenie finančnú podporu od Zemskej banky vo výške 4000,- Kčs. Hasiči tak získali do svojej výzbroje dvojkoľosovú striekačku ručnú na perách fig. 12/110 mm. Striekačka bola jednorúrovňová s kompletným príslušenstvom a spolu s 8 m savíc, 2 m impregnovanej gumenej hadice č. 6 a 1 párom šróbenia a to všetko za dojednanú cenu 12 500,- Kčs. Striekačku dodali Hasičské závody a.s. z Turčianskeho Sv. Martina a to na splátkový kalendár v týchto troch termínoch. Prvú splátku vo výške 4000,- Kčs malo obecné zastupiteľstvo v Malachove uhradiť obratom po obdržaní finančnej podpory najneskôr však do 31. decembra 1930. Druhá časť 4000,- Kčs mala byť uhradená po prevzatí striekačky a zvyšných 4500,- Kčs malo byť splatné do 31. mája 1931 a to všetko bezúročne. Striekačka bola z tovarne pre výrobu hasičského náradia každého druhu z Martina zaslaná v máji 1930 a rada obce a veliteľstvo hasičského zboru v Malachove potvrdilo dňa 2. júna 1930 prevzatie a odovzdanie striekačky s príslušenstvom do užívania.

V roku 1937 čerpal DHZ v Malachove opäť ďalšiu finančnú podporu v sume 500,- Kčs. V zmysle predošlých nariadení bol k 16. decembru 1927 zostavený tento súpis 21 až 40 ročných, hasičstva povinných mužov v obci Malachov.

Každý hasičský zbor sa riadil svojimi stanovami a tiež požiarňopolicajným (protipožiarňým) poriadkom. Práve doplnky takéhoto jedného poriadku z roku 1935 pre obec Malachov nám dávajú príležitosť nazrieť do pokynov nadriadených orgánov.

Útržkovite sa dozvedáme, že "uskladnenie obilnín, sena, slamy a pod. chytľavých plodín musí byť vo vzdialenosti najmenej od cesty na 15 metrov, od lesa 100 metrov, od posledného staviska v obci na 200 metrov. Pri jednotlivých staviskách možno uložiť na voľnom priestranstve vo vzdialenosti aspoň 10 až 20 metrov.

Podľa krytiny budov výnimočne len najmenšiu zásobu slamy a sena a pod. zodpovedajúcu nanajvýš týždennej spotrebe, ktorú možno pri požiari uhasiť domácimi ľuďmi.

Ďalej v zastavanej časti obce majú byť obilie, seno, slama a pod. chytľavé plodiny ukladané len vo zvláštnych k tomu určených staviskách (stodoly, kóľne), od ostatných stavísk primerane vzdialených, alebo oddelených požiarovým múrom. Pri kóľňach, stodolách obsahujúcich viac než 100 q, alebo pri viacerých stohoch pohromade, ktorých obsah má úhrnom viac než 100 q, majú byť medzi týmito vzdialenosti 40 metrov. Iné hospodárske ľahko zápalné predmety majú byť umiestnené aspoň v 5 metrovej vzdialenosti od stavísk".

Okrem toho sa tu konštatuje, že obec má dostatok vody z potoka a miestnych studní. Na záver zisťujeme niekoľko informácií o výbave a výzbroji, ktorá mala obsahovať "jednu ručnú striekačku s celým prísľušenstvom a 200 metrov hadíc nízkotlakových, úplnú výzbroj pre 24 hasičov, ako šaty, čiapky, sekery, hasiace náčinie, tiež rebriky 2-6 metrov dlhé. Ďalej aspoň 2 lampy riadne uzavreté. Tiež vedrá počtom aspoň 8.

Nakoľko v obci je elektrické vedenie, musí mať hasičstvo aj nástroje k práci na elektrickom vedení, ako kľúč k sekčným vypínačom, gumové rukavice a galoše, kliešte na poistky atď. Hasičské skladište a náradie treba riadne poistiť proti ohňu. Hasičstvo má byť poistené proti úrazu a smrti, prémie nech platí obec z obecného požiarneho fondu". Požiar v obci sa ohlasoval trubením a zvonením a povinnosť osôb byť k dispozícii pre potreby obecného hasičstva bola ohrozená na vek od 18 do 60 rokov.

Rýchlejšiemu a kvalifikovanejšiemu rozvoju hasičstva v okrese napomáhali pravidelné obvodové cvičenia, ktoré organizovala Okresná hasičská jednota. Jedno takéto cvičenie sa uskutočnilo aj v Malachove v roku 1936. Toho istého roku si malachovský DHZ postavil moderné hasičské skladište. Po skončení druhej svetovej vojny vykazovali zbory len nepatrnú činnosť. Tento stav bol zapríčinený veľkými materiálnymi škodami, ktoré priniesla so sebou vojna. Na povzbudenie intenzívnejšej aktivity bol usporiadaný v roku 1948 v Banskej Bystrici okresný cvičiteľský kurz, na ktorom sa zúčastnili aj Juraj Šajdák a Ondrej Klačan z Malachova.

Na veliteľskej schôdzke dňa 3. júla 1945 bola Okresná hasičská jednota rozdelená na 17 obvodov. Malachov patrila do prvého spolu s Radvaňou, Hornými Pršanmi a Kremničkou. V roku 1948 pripadli do tohto obvodu aj Badín, Rakytovce, Vlkánová, Hronsek a Lukavica.

V rámci vnútornej štruktúry dobrovoľných hasičských zborov vznikli osobitné samaritánske zložky. Ich vznik si vyžiadala potreba ochrany zdravia a najmä plnohodnotného a rýchleho poskytnutia prvej pomoci. Organizovaním týchto jednotiek bol poverený Juraj Šuška, ktorý sa stal okresným samaritánskym dozorcóm. Prvý samaritánsky kurz bol usporiadaný v roku 1933 v Radvaňi, na ktorom prednášal dobre známy MUDr. P. Lisecký. Význam a dôležitosť hasičských samaritánskych zložiek tkvel nielen pri záchranných prácach pri požiariach, ale aj v úlohe plniť službu pri všetkých športových a zábavných podujatiach. V priebehu dvoch rokov počet samaritánov vzrástol na 222 osôb v rámci celého okresu. Aj v Malachove bola zriadená táto zložka, v roku 1948 plnilo túto úlohu 5 členov DHZ, traja muži a dve ženy.

Hasičská jednota v okrese napredovala, počet činných členov vzrástol k 31. decembru 1948 na 1497 dobrovoľných hasičov. Na tomto množstve sa podieľal aj DHZ v Malachove, ktorý sa spomedzi 56 zborov vyšplhal na piate miesto, čo do počtu činných príslušníkov. Veliteľom zboru bol Juraj Šajdák. Zbor mal 34 mužských, 2 ženských a 4 čestných čle-

nov. Ako už bolo napísané 3 muži a 2 ženy z tohto počtu boli vyškolení v poskytovaní prvej pomoci. Výzbroj a výstroj, ktorými v Malachove hasiči disponovali zahŕňala 1 ručnú striekačku, 120 metrov hadíc, 10 metrov sávíc, 37 služobných a rovnaké množstvo pracovných rovnošiat. Samaritáni mal k dispozícii 2 torby a 1 nosidlá.

Myšlienka hasičstva a ochrany majetku si zaslúži pozornosť a pochoopenie aj v súčasnej dobe i keď jej organizácia a štruktúra sa transformovala vo väčšej miere do profesionálnej úrovne. V minulosti pôsobili hasiči vo svojej službe nezištné bez nároku na honorár. Odmenou im bola úcta a porozumenie ostatných obyvateľov obce.

Jednou z najčastejších príčin požiaru rodinných domov je v súčasnosti zanesený komin. Neinak tomu bolo aj v minulosti, z tohto dôvodu sa tejto téme prikladal veľký význam. Kominárstvo bolo remeslo, ktoré sa zaoberalo čistením kominov. To znamená, že kominári vymetali komíny, aby vyletujúce horiace sadze nespôsobili požiar. Ich činnosť bola regulovaná župnými protipožiarňými štatútmi, ktoré určovali povinnosti obyvateľov.

Dobrovoľný hasičský zbor v Malachove

teľov, úradov a tiež kominárov, ktorí plnili funkciu protipožiarnej polície. V prvej Československej republike boli zriadené kominárske obvody, ktoré určovali Župné (Okresné) úrady a taktiež rozsah a spôsob výkonu kominárskeho remesla i sadzby za vymetanie. Komíny obytných domov sa vymetali dvakrát ročne. V prvom decéniu 20. storočia býval v jednom obvode spravidla len jeden majster kominár, ktorý si príbieral potrebný počet tovaríšov.

V decembri roku 1929 obecné zastupiteľstvo v Malachove pod vedením starostu Jána Kapustu prerokovalo na základe nariadenia Okresného úradu otázku spresnenia kominárskych obvodov v bansko-bystrickom okrese.

Prvostupňový Krajský úrad v Bratislave odporučil návrh na zriadenie dvoch kominárskych obvodov v okrese. Podľa tohto návrhu bol Malachov s počtom prímestných domov 96, počtom kominov 150 a počtom obyvateľov 697 zaradený do druhého obvodu. Starosta Ján Kapusta v zápisnici na záver navrhol ponechať len jeden obvod a znížiť poplatky. Viac sa o rozhodnutí v tejto veci z archívnych

materiálov nedozvedáme...

Chcete vedieť koľko požiarov bolo v Malachove? Odpoveď nie je jednoduchá. Podľa evidencie požiarov za obec Malachov ich bolo v rokoch od 1896 do 1938 celkovo 14 a je dosť pravdepodobné, že nie všetky boli zapísané. Medzi príčinami vzniku požiarov boli samozrejme zanesené komíny ďalej nedbalosť, podpaľasť, hra detí so zápalkami atď. Podľa tohto prehľadu môžeme konštatovať, že najničivejší požiar, ktorý spôsobil najväčšie materiálne škody vypukol 07. septembra 1898 (poškodených bolo 11 majiteľov nehnuteľností, škoda bola vyčíslená na celkovú sumu 6465,- Korún).

text a foto: Tomáš Cimerman

Odtlačok pečiatky Dobrovoľného hasičského zboru v Malachove z roku 1930

Činnosť OZ Klubu dôchodcov MALACHOVČAN

Len nedávno sme si priali pokojné, príjemné a radosťou naplnené vianočné sviatky. Iba nedávno sme privítali možno s priateľmi, alebo v rodine a možno len v tichu svojej izby Nový rok 2014. Rada by som sa vrátila pred tieto sviatky a zhodnotila činnosť klubu za druhú polovicu roka 2013.

Každoročne sa tešíme na „Dni obce Malachova“, ktoré organizuje Obecný úrad. Nevarte, nepečte a pridajte medzi nás, tak nás oslovil plagát, ktorý nás pozýval 21. septembra do Športového areálu V. Lustiga. Okrem rôznych športových aktivít ako je turnaj v minifutbale, rôzne akcie pre deti, ukážky prác tvorivých dielni detí a dospelých sa súťažilo vo varení gulášov, ktorej sme sa aj my zúčastnili. Za klub varil guláš Marián Šavolt a Palko Terem a pomáhala im kuchtička Marienka Šavoltová. Nezískali sme žiadnu cenu, ale guláš bol taký ako sa patrí, čo potvrdil každý kto ho jedol. Za pár hodín nemali čo naberať. Samozrejme nechýbali zákusky pečené našimi členkami. Napieklo sa ich 17 druhov v počte 760 kusov. Keď sa toto množstvo rozložilo po stoloch mali sme pochybnosti či sa to predá. No po niekoľkých hodinách už nebolo čo ponúkať.

Dni obce Smutné je polečko..., tak si zaspievali M. Dobrotová, L. Boďová, Z. Bušovská

„Smutné je polečko, keď je neorané, smutné je dievčatko, keď nie je nebožkané“ takto si zaspievali aj naše ženy s ľudovou hudbou, ktorá hrala na tomto podujatí.

Na pozvanie sme 12. septembra navštívili členov Klubu dôchodcov a Slovenského zväzu telesne postihnutých z Dobrej Nivy. Po milom, srdečnom privítaní starostu obce Ing. Martina Krudyho a predsedníčky Klubu Mgr. Anny Badinkovej a štedrom pohostení členov klubu, sme si prehládli obec. Navštívili sme rímskokatolícky kostol, Euro územie chránené od roku 1999 a moderne zariadenú ZŠ a MŠ nesúcu meno ich rodáka politika, diplomata, publicistu, básnika a prekladateľa Juraja Slávika Neresnického. Veríme, že túto nepísanú družbu budeme naďalej udržiavať. Čítali sme sa príjemne. Ako každý rok tak aj tento, ZO záhradkárov organizovala 12. októbra výstavu „Jablká roka“. Naš klub na tejto výstave vystavoval spomienkové predmety prinesené z dovoleníek a výletov. Členovia nášho klubu sú aj dobrí záhradkári, čo potvrdili vystavovanými produktmi ovocia a zeleniny zo svojich záhrad. Ocenenie v súťaži získali aj členovia nášho klubu. Prvé miesto za jablko roka - Vladimír Brieda a za najkrajšiu hrušku - Emília Lokšová, za najväčší exponát - Ondrej Filipko a za najkrajší exponát - Elena Briedová. Výstavu sme doplnili o koláče, ktorých sa napieklo 9 druhov - 347 kusov.

Oktober patrí už tradične nám seniorom. Je vzdávaná úcta k starším. Pre našich členov sme pripravili 27. októbra slávnostnú schôdzu s bohatým kultúrnym programom. Po zahájení a zhodnotení našej činnosti, sme zablahoželali našim členom k životnému jubileu Márii Plajovej, Zuzke Kubišovej, Jarke Bukvajovej a Anke Sedílekovej. Vypočuli sme si príhovor starostu obce pána Slivku, ktorý úprimne poďakoval za našu prácu či už vo výchove detí, vnúčat, ale aj za kladný prínos pri rozkvetení našej obce. Záverom poprial veľa zdravia, lásky a úcty. Zaspievali nám deti z detského folklórneho súboru MALACHOVČEK. Desť našich členiek s harmonikovým sprievodom Ondreja Filipka, nám zaspievali niekoľko ľudových piesní. Dúfame, že ich repertoár sa rozšíri a budú svojimi piesňami spestrovať každú schôdzu. Išlo im to výborne. Po programe sme podávali občerstvenie - kapustnicu, ktorú pripravili Marka Briedová, Elenka Oravcová, Elenka Briedová a Miro Brieda. Vraj im chutila. Završením slávnostnej schôdze bola zábava pri hudobnej skupine CANTILENA, ktorá nám hrala na počúvanie aj do tanca. Poslednou akciou v roku 30. novembra boli Malachovské zabijačkové hody, ktoré organizoval Obecný úrad v spolupráci s občianskymi združeniami. Postarané bolo o zabijačkové špeciality ako aj o občerstvenie. My sme znovu napiekli chutné koláče, po ktorých je neustály dopyt a predávali punč.

Ďakujeme za upečené koláče a zákusky ženám z klubu, ktoré v priebehu roka piekli na rôzne akcie Lydke Boďovej, Elenke Briedovej, Marke Briedovej, Jarke Bukvajovej, Elenke Cimermanovej, Mane Dobrotovej, Vlaste Dobrotovej, Vierke Hnidkovej, Anke Kapustovej, Julke Kukučkovej, Elenke Oravcovej, Marke Plajovej, Marke Šavoltovej, Anke Šimovej a Janke Žabkovej.

Počas celého obdobia pracoval v klube pod vedením Janky Žabkovej Krúžok dobrej pohody, ktorý sa stretával prvý pondelok v mesiaci za účasti cca 20 žien. Program na stretnutiach si tvoria sami, podľa toho čo ich zaujíma a čo ich baví. Aranžujú si kvety zo záhrad a lúk, vyrábajú si ozdoby na sviatky, pletú košíky z papiera. Pripravili si ukážky výroby ozdôb na torty a zákusky, vymieňajú si recepty a niektoré si ich doma pripravujú a potom na stretnutí ochutnávajú. Na stretnutiach si zaspievajú ľudové piesne v prírode, v kultúrnom dome alebo v altánku pri niektoej zo žien. Zaspievali si veľa krásnych ľudových piesní.

V Múzeu tradičného bývania - Kováčovie domčeku, ktorý je našou srdcovou záležitosťou, sme sa niekoľkokrát zišli na brigádach. Vyrobili sa nové plotové latky, ktoré sme impregnovali, vykonali sa terénne úpravy okolo domčeka, vyrobili a osadili sa turistické stoly s lavicami. 30. októbra bolo slávnostné otvorenie Historického náučného chodníka, so začiatkom pred obchodom Jednota. Po malom kultúrnom programe deti zo ZŠ a súboru MATIČARIK sa prešlo pred Kováčovie domček, kde sme pripravili pohostenie. Pred domčekom si deti s našimi členkami zaspievali ľudové piesne. V múzeu sme si príjemne posedeli. Pri harmonikovom sprievode Ondreja Filipka sa spievalo a spomínalo na tradície našej obce. Najaktívnejší členovia klubu, ktorí sa zúčastňovali na brigádach boli Lydia Boďová, Briedová Elena, Briedová Mária, Bušovská Zuzana, Bukvajová Jarmila, Dobrotová Mária, Hnidková Viera, Homolová Ľudmila, Oravcová Mária, Oravcová Elena, Oravcová Jolana, Kyseľová Oľga, Plajová Mária, Šavoltová Mária, Šimová Anna, Žabková Jana, Brieda

Dni obce P. Terem, M. Šavoltová pri varení súťažného gulášu

Miroslav, Bukvaj Miroslav, Dobrota Ondrej, Oravec Ján, Frčka Jozef, Haring Juraj a Terem Pavel.

Od 16. októbra sa vykonávali masáže, ktoré budú pokračovať aj v roku 2014 nie len pre našich členov, ale aj pre občanov obce.

text a foto : Briedová Elena, tajomníčka KD

Podakovanie

Vieme, že slová niekedy veľmi málo vystihnú to, čo by sme chceli naozaj vypovedať. No napriek tomu by sme chceli touto cestou vyjadriť veľké poďakovanie.

Zuzke Drugovej a Vladkovi Drugovi

Hoci nie sú rodáci z Malachova, pre obec urobili neskutočne veľa. Našu obec zviditeľnili prostredníctvom Historických chodníkov s oddychovými miestami a informačnými tabuľami, zriadením múzea tradičného bývania - Kováčovie domček, realizáciou vyhládokových miest a ďalšími plánmi. Dovoľte nám v mene Klubu dôchodcov MALACHOVČAN, aby sme sa úprimne poďakovali za Vašu doterajšiu prácu v prospech obce a jeho pekného prostredia. Tešíme sa na Vaše nápady a projekty.

Výbor KD

PREMIÉRA ZA NAMI, REPRÍZA PRED NAMI

Je to veľmi príjemný pocit, keď medzierkou v opone sledujete ako sa sála zaplňuje divákmi. A pred poslednou premiérou to bola celá riava, ktorá sa na nás valila. Diváci "trhli" rekord v počte a bolo ich toľko, že sme sa dohodli na určitých zmenách, aby sme vyšli v ústrety každému jednému divákovi a vytvorili pre nich dôstojné podmienky. Len dúfame, že tieto zmeny neprichádzajú pozde a naši drahí diváci nám zostanú verní aj do budúcnosti.

Ako každý rok, aj vlni sme mali 25.12.2013 premiéru a - pán-boh zaplať - dopadla veľmi dobre. Naštudovali sme si pre Vás situačnú komédiu, ktorej sme dali meno ŠIESTI V TOM. Hrali v nej naši osvedčení a vynikajúci herci: Martin Pál, Peter Terem, Nikola Dzúriková, Kristína

*Tina Kapustová, Marek Kontra,
Miška Petrovičová, Peter Terem*

Kapustová, ale aj dvaja nováčikovia - Michaela Petrovičová z Banskej Bystrice a Marek Kontra. Ani jeden z nich nesklamal, vynikajúco zapadli do kolektívu a dobre sa nám s nimi spolupracovalo. Zhostili sa svojich úloh výborne a tak prispeli k úspechu inscenácie. Už tradične nám šepkárku robila Marka Pálová, technických úloh sa chopil Lubomír Gajdúšek, za kamerou stál Juraj Solivajs a fotky nám vyhotovili Anka a Juraj Nociarovci. Režisérsku taktovku mala v rukách Eva Gajdúšková. Rozhodli sme sa, že toho 25.12. odohráme dve predstavenia. Jedno so začiatkom o 14,00 hod. pre rodinu a blízkych a druhé ako vždy o 17,00 hod. pre ostatnú verejnosť. Uvažovali sme aj o inom dátume, ale nechceme narúšať zabehaný systém, ktorý je osvedčený a rokmi preskúšaný.

Okrem toho sme si urobili menší prieskum a divákov sa dve naše člen-

*Marek Kontra, Miška Petrovičová,
Nika Dzúriková, Peter Terem*

ky pýtali, čo by chceli v budúcnosti vidieť: komédiu, klasiku alebo drámu. Drvivá väčšina z nich odpovedala, aby sme nič nemenili a naďalej "robili" komédiu. Len dvaja opýtali by chceli klasiku a jeden drámu. Takže zostávame verní komédii, aj keď by nás lákalo naštudovať aj niečo iné. Ale želanie diváka je pre nás prvoradé. Všetkým Vám z celého srdca ďakujeme za vernosť, za podporu, za potlesk, za smiech a v posledné roky i standing ovation. Každého jedného si veľmi vážime a vynasnažíme sa, aby sme stále robili to, čo Vás poteší, či zaujme.

V tomto čísle novín si prosím všimnite aj pozvánku na reprízu, ktorá bude na Veľkonočnú nedeľu - 20. 4. 2014, so začiatkom o 17,00 hodine v našom kultúrnom dome.

text a foto: Eva Gajdúšková, režisérka súboru

*Peter Terem, Marek Kontra, Tina
Kapustová, Nika Dzúriková*

*Martin Pál, Marek Kontra, Peter Terem, Miška
Petrovičová, Tina Kapustová, Nika Dzúriková*

POZVÁNKA

Srdečne Vás všetkých pozývame na reprízu

úspešnej komédie ŠIESTI V TOM,

ktorá bude 20. apríla 2014 v našom kultúrnom

dome. Začiatok predstavenia: 17,00 hod.

Na Vašu hojnú účasť sa tešia členovia súboru

MALÁ CHOVA Z MALACHOVA.

NÁRODNÉ PROJEKTY V NAŠEJ ŠKOLE

Elektronizácia vzdelávania je v súčasnosti trendom. Bez využívania interaktívnych cvičení si dnes už vyučovanie nevieme predstaviť. V roku 2013 sme zakúpili 2 notebooky pre ZŠ a 1 notebook pre MŠ. Ukončili sme vzdelávanie v národnom projekte Modernizácia vzdelávacieho procesu s cieľom získať informačno-komunikačné technológie do vyučovacieho procesu. Výstupom bol vytvorený vzdelávací materiál "Zdravý životný štýl interaktívne", ktorý je prepojený s učebným materiálom pre všetky štyri ročníky. V školskom roku 2013/2014 sme sa zapojili do ďalších projektov s cieľom získania dvoch interaktívnych tabulí - pre základnú a pre materskú školu. Prínosom bude aj vytvorenie inovatívneho didaktického materiálu pedagógmi školy. Národné projekty, do ktorých sme sa zapojili:

1. Aktivizujúce metódy vo výchove
2. Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva

Pestovať v deťoch zdravý životný štýl je pre nás prioritou. Systém všešportovej prípravy a kultúrnych pohybových činností je prepojený od povinných predmetov cez činnosť ŠKD až po činnosť CVČ. Od budúceho školského roku chceme tento systém ešte posilniť v závislosti od podmienok. Všetky financie, ktoré boli pridelené na záujmovú činnosť na rok 2014 Súkromné centrum voľného času Tlačiarik darovalo na výstavbu športového ihriska, k tomu Obec vyčlenila ďalšie finančné prostriedky. Hovorí sa, keď šťastie letí okolo, natiahni ruku a chyť ho. No musíš byť pripravený. Vtom prišla súťaž vyhlásená LIDLom a my sme mali možnosť získať športové ihrisko až za 80 000 eur. Tu by sme chceli vyjadriť veľký obdiv a poďakovanie všetkým ľuďom, ktorí obetovali veľa času a energie v tejto Ekosúťaži a dostali našu školu medzi 10 najlepších na Slovensku. OBDIVUHODNÉ, ĎAKUJEME!!!

Viac sa o Základnej škole s materskou školou dozviete na www.zssmsmalachov.webnode.sk. Stránku spravuje Martina Šariská - pani učiteľka zo škôlky.

Katarína Cholvádová

V Malachove sa zrodilo ďalšie hodnotné dielo

dokončenie zo strany 3

Zaujímavo písané texty sú doplnené osobnými spomienkami súčasníkov, článkami z dobovej tlače, rodinnými fotografiami a bohatým materiálom z umeleckej pozostalosti skladateľa, ktorú roku 1977 osobne odovzdal pracovníkom Literárneho a hudobného múzea. Bohaté informácie dokresľujú aj dobové a súčasné fotografie miest spojených so životom skladateľa, z ktorých mnohé už neexistujú v pôvodnom stave, a výtvarné diela M. Bárdiho. Knihu vrelo odporúčam všetkým, ktorí sa radi cez osudy zaujímavých a významných ľudí zoznámia s históriou vlastnej krajiny či mesta. Jeden výtlačok publikácie venovala autorka Obecnému úradu v Malachove, a jeden bude k dispozícii čitateľom aj v Obecnej knižnici.

Marianna Bárdiová touto publikáciou vzdala hold vzácnemu človeku, ktorý sa oficiálneho uznania a ospravedlnenia za zhabanie majetku nedožil. Dokázal však napriek nepriazni osudu prežiť plnohodnotný život a zanechal po sebe hodnotné dielo.

Autorka knihy Marianna Bárdiová je v súčasnosti vedeckou pracovníčkou Ústavu hudobnej vedy SAV v Bratislave a na Konzervatóriu J. L. Bellu v Banskej Bystrici vyučuje hudobnoteoretické predmety. Ako hudobná historička a publicistka sa venuje hudobnej kultúre a významným osobnostiam Banskej Bystrice a Slovenska. V Malachove majú s manželom domček od roku 1972, bývajú tu od roku 1997.

Ľubica Kubišová

Cestu devastujú ťažné stoje

dokončenie zo strany 2

Na jar a jeseň je celý povrch rozbahnený, kvôli čomu majú zasa špinavé autá aj obuv v zime mechanizmy nedokážu na tak nerovnej ceste uspokojivo upravovať povrch komunikácie. Na otázky o riešení stavu problematickej cesty starosta Ondrej Slivka uviedol: „Áno, viem o ich situácii a mrzí ma to. Momentálne už len čakáme na financie. Akonáhle budú, cesta sa urobí.“ Podľa týchto vyjadrení by to malo byť už jar 2014, keďže práve predávajú kanalizáciu. „Potom to už bude len otázkou dobrého počasia,“ dodala hlava obce.

Momentálne je cesta spomínaná zasypaná štrkom. Starostu obce sme sa opýtali kedy sa chystajú ďalšie úpravy. „Cesta bola zasypaná štrkom z 3 nákladných áut, počas

Takto vyzerá Banická cesta od rodinného domu p.Hronca po rodinný dom p.Plančára

zimy, tak aby sa zabezpečil prístup ku domom. Cesta bola zablatená väčšinou od ťažkých vozidiel zväžajúcich drevo pre Pozemkové spoločenstvo Ur-bár Malachov. Ďalšie úpravy, teda asfaltovanie, prebehnú po odpredaji kanalizácie a vyčlenení prostriedkov z rozpočtu obce.

Na otázku koľko financií bude asfaltovanie komunikácie stáť sme dostali takúto odpoveď. „Cena bude známa po verejnom obstarávaní na dodávateľa, v súlade so zákonom,“ povedal Ondrej Slivka.

Viac k téme si môžete prečítať na internetovej stránke www.bystrica.dnes24.sk. jb

KDE BOLO TAM BOLO ...

Jar je nový zrod. Zobúda sa príroda, pučia stromy, kvitnú kvietky, narodí sa mláďatká. Deti majú veľmi radi zvieratká. Marec bol mesiac knihy a my sme sa zoznamovali s obľúbenými knihami detí, s knihami v školskej knižnici, v malachovskej knižnici, v knižnici Mikuláša Kováča. Po celý rok sa deti zoznámali s rôznymi príbehmi, knihami, ktoré im čítala Anička v poobedňajšom oddychovom čase. Tretiaci a druháci prezentovali svoje prečítané knihy pri bylinkovom čaji. Veľmi nás teší, že už aj prváci dokážu prečítať celú knižku, niektorí tenšiu, iní hrubšiu, ale na tom vôbec nezáleží. Dôležité je, že deti čítanie bavia. A koho ešte nie celkom, určite sa v našej klíme ku knihám dostane. Teraz sme sa zahrali na spisovateľov, ilustrátorov a našimi príbehmi chceme potešiť aj vás. Pisali ich deti na hodine slovenského jazyka v skupinách.

Žriebätko

Kde bolo, tam bolo, bolo raz malé žriebätko. Malo maminu aj otca. Mali ho radi. Volalo sa Emka. Nevedela chodiť. Postavila sa na nôžky a báb. Prišla jej na pomoc maminka kobyľka. Musíš piť veľa mlieka a veľa jesť, aby si bola silná ako ja. Emka poslúchla maminku a vyrástla z nej krásna kobyľka.

Dianka Dobrotová, Margaréta Cholvádová,
Vaneska Dutková, Miška Kubišová 1.roč.

Medvediatko

Jedného dňa sme sa vybrali do lesa. Bolo тихо, vyliezli sme na strom a v diaľke sme uvideli malé medvediatko. Bolo bez mamy. Zobrali sme ho domov. Asi bolo hladné. Dali sme mu mliečko a spravili sme mu s ockom peľech. Veľmi si to tu obľúbilo. Začalo objavovať svoj nový domov. Popozeralo si hojdačku, čo našlo na dvore. Musíme si zvyknúť, že nám lezie na stromy. Jedného dňa sme museli odísť na pár hodín. Keď sme sa vrátili, miska bola prevrátená, mlieko porozlievané, múka rozsypaná. Nemáme radi, keď nám lezie za pec. Najradšej mám, keď u mňa leží v posteli. Chceme si ho nechať navždy.

Martin Ťažký - 2.roč., Samko Plančár, Tomík Cholvád, Šimonko Necpal, Marek Oravec - 1.roč.

Žriebätko

Jelenček

Kde bolo, tam bolo, v lese sa narodil jelenček. Bol malý a mal na tele žlté bodky. Išiel na prechádzku. Mama mu ukázala rôzne kvety. Jelenček sa od mamy odpojil. Narazil na sneh. Spadla mu jedna vložka na čumák. Jelenček nevedel, čo to je. Prestala zima. Na jar sa zase stretli s mamičkou na lúke. Mama bola oddelená od stáda. Napadla ich svorka vlkov. Po zime boli veľmi hladní. Maminka sa veľmi bála o jelenčeka. Potom im prišla na pomoc ich svorka. Vlky prekonali.

Dominika Orságová, Radko Pšenák - 1.roč.

Pes v búde

Kde bolo, tam bolo, bola jedna búda. V nej bol pes, ktorý sa volal Drobček. Bol z búdy smutný, lebo nebola farebná. Jedného dňa, keď zaspal, jeho kamaráti koník, ovečka, kozička a baranček naňho nezbudli. Rozhodli sa, že mu tú búdu vymalujú. Ale kde vziať farby? Zvieratká

rozmýšľali. Nakoniec si ovečka spomenula, že gazda Fero má v chlieve žltú, červenú, modrú a zelenú farbu. Okamžite to povedala ostatným a hneď uháňala do chlieva. Potom sa vrátili k búde a začali maľovať. Po chvíli sa Drobček zobudil a uvidel, že má farebnú búdu. Hneď sa zabodával a poďakoval sa svojim kamarátom.

Matej Kršáček a Martin Ťažký 2.roč.

Princezná Bela a jej kobyľa

Jedného dňa sa kráľ a kráľovná rozhodli, že sa presťahujú do Bytče. Ich dcéra Bela sa veľmi tešila. Po ceste videli rýsu, bol veľmi rýchly. Keď tam konečne dorazili, bola noc. Keď vošli do zámku, princezná bola prekvapená. Veľmi sa jej tam páčilo. V kráľovstve bolo jazero. Plávali v ňom ryby. Na druhý deň mala narodeniny. Kráľ s kráľovnou jej dali vysnívaný dar. Bola to kobyľa. Princezná rozmýšľala, aké jej dá meno. Nakoniec jej dala meno Polnoc. Prechádzali sa po Bytči. Princezná nechcela, aby bola Polnoc sama. Vpustila do jej ohrady koňa Astejka. Polnoc a Astejk sa rýchlo spriatelili. Raz sa hrali na preteky. Polnoc bola veľmi rýchla, Astejk nemal proti nej šancu. Princezná ich bola skontrolovať, či im neublížil rys. Bol veľmi rýchly a obratný.

Princezná sa o koňa a kobyľu bála.
Emka Klusová - 3.roč.

Princezná Bela a jej kobyľa

TJ MALACHOV informuje

Vážení športoví priatelia, členovia telovýchovnej jednoty, milí občania,

Dňa 15. marca 2014 sa v zmysle Stanov TJ konalo Valné zhromaždenie delegátov ako najvyššieho riadiaceho orgánu TJ, ktoré schválilo Správu o činnosti za rok 2013, Revíznú správu za rok 2013, Rozpočet na rok 2014 a vykonalo voľby výboru a revíznej komisie. Všetky tieto schválené dokumenty nájdete na internetovej stránke obce.

Zloženie nového výboru a revíznej komisie je nasledujúce:

- predseda : Ondrej DVORSKÝ
- tajomník: Peter TOMAŠIK
- hospodár: Pavol ŠTOFAN
- pokladníčka: Lucia BYSTRÍANSKA
- manažér ISSF: Jozef VAVREK
- predsedníčka revíznej komisie: Lívia KRŇÁČOVÁ
- člen revíznej komisie: Ján CIMERMAN, Janka GREGOROVÁ

Pokiaľ ide o multifunkčné ihrisko Valné zhromaždenie delegátov schválilo na rok 2014 nasledovné poplatky:

- v pracovné dni do 14.00 hod 2,50 EUR,- /hodina
- minifutbal, 7, EUR,- /hodina
- ostatné športy 5, EUR,- / hodina
- deti v sprievode rodičov majú 1 hodinu denne zadarmo (ihrisko si treba vopred objednať)
- turnaje na základe dohody

V ďalšej časti príspevku by som sa chcel venovať akciám organizovaným v minulom roku na multifunkčnom ihrisku:

Tradične turnajovú sezónu odštartoval III. ročník Veľkonočného turnaja v minifutbale, ktorého organizátorom bol Peter Klačan (za účasti 6 mužstiev zložených z občanov Malachova, víťazom turnaja sa stalo mužstvo s názvom " OFK KREDENC").

Po ňom nasledoval III. ročník Nohejbalového turnaja trojíc, ktorého organizátorom bol Ľubomír Gajdúšek (za účasti 10 mužstiev, z ktorých jedno bolo zložené z občanov Malachova a ostatné z Chrenovca, Tornale, Ponik, Zvolena, Martina, Dobrej Nivy, Trnavy a dve družstvá z Banskej Bystrice, víťazom turnaja sa stalo mužstvo z Martina. Priebeh a výsledky z tohto turnaja sú uverejnené aj na internetovej stránke Slovenského nohejbalového zväzu).

Jarnú turnajovú časť ukončil III. ročník Tenisového turnaja zmiešaných dvojíc, ktorého organizátorom bol Ján Bystriansky (za účasti 8 zmiešaných dvojíc zložených z prevažnej miery z občanov Malachova, víťazom turnaja sa stala zmiešaná dvojica Martina Bystrianská s Dušanom Kozákom).

V letnej časti sa vykonal II. ročník Memoriálu Ing. Tibora KUBIŠA za účasti mužstiev Tajova, Horných Pršian, Králik a nášho "A". Víťazom memoriálu sa stalo mužstvo Tajova, naše "A" skončilo na 3. mieste. Na zabezpečení tohto memoriálu nám pomohli aj ďalšie zložky z Malachova a to Klub dôchodcov Malachovčan, ktorý navaril vynikajúci guláš a SČK, ktorý zabezpečil poskytnutie prvej pomoci a zabezpečil výbornú haruľu a palacinky. Týmto im

chcem za pomoc poďakovať.

Okrem tohto turnaja sme sa v lete zúčastnili aj na turnaji na Králikoch, kde sme obsadili tiež 3. miesto. Výbor TJ v spolupráci s Ondrejom DOBROTOM a turistickým oddielom vykonal počas tohto turnaja aj turistickú akciu - túru z Malachova na Králiky a späť.

V letnom období sa uskutočnil aj II. ročník memoriálu Vladimíra NECPÁLA, ktorý zorganizovali jeho synovia s Kamilom Mŕčikom. Tohto memoriálu sa zúčastnilo 9 mužstiev a víťazom sa stalo družstvo mládeňcov z Malachova s názvom ALL STARS.

A už tradične sa Telovýchovná jednotka podieľala na zabezpečení MDD, zabíjačkových hodov a Dní obce, na ktorých sa uskutočnil aj V. ročník minifutbalu na trávnom povrchu za účasti 5. mužstiev, víťazom sa stalo mužstvo N. H. N.

V jesennej časti sa vykonal II. ročník volejbalového turnaja zmiešaných družstiev, ktorého organizátorom boli sestry Bystrianske s Michalom Rosenbergom, v turnaji zvíťazilo družstvo MAŠINKY.

V tomto období sa tiež uskutočnil III. ročník tenisového turnaja mužských štvorhier s organizátorom Jánom Bystrianskym za účasti 8. dvojíc, vyhrala dvojica Dušan Kozák s Miroslavom Figulim.

Jesennú turnajovú časť ukončil III. ročník nohejbalového turnaja trojíc na Barana s organizátorom Ľubom Gajdúškom za účasti 8. trojíc, vyhrala trojica s Ponickéj Huty.

Okrem týchto akcií turistický oddiel zorganizoval trojdňovú turistickú akciu do Slovenského raja.

V tomto roku sa dokončilo umelé osvetlenie na multifunkčnom ihrisku a zrekonštruovali sa striedačky na ihrisku. V tržto súvislosti by som chcel poďakovať všetkým brigádnikom, ktorí pomáhali pri týchto prácach. Ďalej sa do priestoru TJ zaviedol internet a obmenila sa výpočtová technika tak aby TJ od jesennej časti mohla byť využitá pre elektronickú prípravu dokumentov, potrebných pre uskutočnenie futbalového zápasu.

Naše "A" mužstvo, ktoré hrá II. triedu skupinu "A" sa posilnilo v jesennej časti o hráča z Dukly Banská Bystrica a to Adriana Kubiša, ktorý je u nás na ročnom hosťovaní, hráča Šálkovej a to Petra Dobrotu, ktorý je u nás taktiež na ročnom hosťovaní a od jarnej časti o hráča TJ Jesenské Mateja Páneka, ktorý je v našom

Rozpis majstrovských futbalových zápasov v jarnej časti súťažného ročníka 2013/2014 pre "A" mužstvo a starých pánov

Kolo	Mužstvo	Hrací deň		ÚHČ	Poznámka
15	„A“	23.3.2014	Malachov - Riečka	15.00	
16	„A“	30.3.2014	Malachov - Hronsek	15.00	
17	„A“	6.4.2014	Horné Pršany - Malachov	15.30	
18	„A“	13.4.2014	Malachov - Tajov	15.30	
19	„A“	20.4.2014	Králiky - Malachov	16.00	
20	„A“	27.4.2014	Malachov - Harmanec	16.00	
	Starí páni				
21	„A“	4.5.2014	Malachov - voľno		
	Starí páni				
22	„A“	11.5.2014	Riečka - Malachov	16.30	
	Starí páni				
23	„A“	18.5.2014	Hronsek - Malachov	17.00	
	Starí páni				
24	„A“	25.5.2014	Horné Pršany - Malachov	17.00	
	Starí páni				
25	„A“	1.6.2014	Tajov - Malachov	17.00	
26	„A“	8.6.2014	Malachov - Králiky	17.00	
27	„A“	15.6.2014	Harmanec - Malachov	17.00	
28	„A“	22.6.2014	Malachov - voľno		

mužstve na hosťovaní do konca roka 2014. Z mužstva nikto neodíšiel. Od jarnej časti začali hrať aj dlhodobu zranení hráči Martin Šimčík a Martin Andrejko.

Mužstvo "Starých pánov" pôsobilo aj v roku 2013 v Lige starých pánov, ktorá má oblasť charakteru a hrajú v nej mužstvá od Zvolena až po Brusno. Hrá sa systémom jar - jeseň a v uplynulej sezóne prebehol už 19. ročník. Naše družstvo viedol nový vedúci Marián KALMAN. Mužstvo starých pánov sa skonsolidovalo, doplnilo a omladlo. V uplynulej sezóne získali 10 bodov a udržali sa na 10. mieste. Do novej sezóny sa neprihlásil Jakub a Badin. Tento nový ročník 2014 je teda jubilejný a družstvo Starých pánov z Malachova v nej bude účinkovať už desiaty raz. Veríme, že sa tomuto nášmu družstvu budú vyhýbať zranenia a bude sa mu dariť.

Na záver by som sa chcel poďakovať všetkým občanom Malachova, členom aj nečlenom TJ, ktorí radi a ochotne pomáhajú telovýchove pri organizovaných bezplatných brigádach. Ďakujem aj sponzorom a to Obecnému úradu, Pohostinstvu Kaktus a f. LEGO za sponzorské dary.

Vážení športoví priatelia, členovia telovýchovnej jednoty, milí občania, výbor TJ SLOVAN Malachov Vám želá príjemné chvíle strávené na športových akciách a v neposlednom rade aj veľa športových zážitkov.

Ondrej DVORSKÝ
predseda TJ

Upozornenie k nájomným zmluvám za hrobové miesta v cintorínoch

Zmeny treba nahlásiť na obecnom úrade Malachov do konca júla

Tohto roku končí 10 ročná doba platnosti zmlúv za hrobové miesta v cintorínoch (zmluvy uzatvárané v roku 2004).

Nové zmluvy na ďalších 10 rokov sa pripravujú k 1.8.2014. Upozorňujeme občanov, ktorí chcú zapracovať niektoré zmeny, platné v doterajších zmluvách, napr. nájomcu, alebo zrušiť niektoré hrobové miesto, prípadne zarezervovať si hrobové miesto, aby

tieto zmeny nahlásili na obecny úrad do 30.6.2014. Zmluvy, uzatvorené po roku 2004 platia bez zmeny až do skončenia 10-ročného obdobia.

Zoznam platných zmlúv s údajmi o pochovaných si môžete pozrieť na vývesnej tabuli pred obecným úradom, alebo na tabuliach v cintorínoch, ktoré budú umiestnené pri márnici.

Sečkárová

ODVOZ KOMUNÁLNEHO ODPADU NA ROK 2014

06.01.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
13.01.2014 - 1 x 7 dní
20.01.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní
27.01.2014 - 1 x 7 dní
03.02.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
10.02.2014 - 1 x 7 dní
17.02.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní
24.02.2014 - 1 x 7 dní
03.03.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
10.03.2014 - 1 x 7 dní
17.03.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní
24.03.2014 - 1 x 7 dní
31.03.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
07.04.2014 - 1 x 7 dní
14.04.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní
21.04.2014 - 1 x 7 dní
28.04.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
05.05.2014 - 1 x 7 dní
12.05.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní
19.05.2014 - 1 x 7 dní
26.05.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
02.06.2014 - 1 x 7 dní
09.06.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní
16.06.2014 - 1 x 7 dní,
23.06.2014 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní
30.06.2014 - 1 x 7 dní

Odvoz plastov je vždy v 1. pondelok v mesiaci.

Vyberáme z matriky

(stav k 25. 3. 2014)

Celkový stav obyvateľstva v Malachove: 1079 obyvateľov, z toho 531 mužov a 548 žien.

Zoznam detí narodených od septembra 2013

10. 9. 2013 Natália Murányiová,	Ortútska 227,	matka Daxnerová Ivana
17. 9. 2013 Kristína Biana Barteltová,	Banická 108,	matka Jaroslava Barteltová
2. 10. 2013 Nela Necpálová,	Banická 7,	matka Katarína Necpálová
18. 10. 2013 Ema Čupková,	Ortútska 172,	matka Soňa Buknová
12. 12. 2013 Jerguš Cimerman,	Banická 126,	matka Zdenka Cimermanová

Rodičom blahoželáme!

JUBILANTI

Kapustová Júlia	24. 03. 1944	70	Ortútska 169
Klačanová Anna	29. 03. 1944	70	Ortútska 46
Šimová Anna	15. 04. 1944	70	Banická 23
Štesková Katarína	27. 11. 1943	70	Ortútska 218
Žabková Mária	04. 03. 1939	75	Ortútska 124
Plajová Emilia	05. 04. 1939	75	Ortútska 194
Dobrota Andrej	23. 10. 1938	75	Ortútska 210
Kubišová Zuzana	17. 10. 1938	75	Ortútska 65
Bedriková Anna	19. 02. 1939	75	Ortútska 72
Nátanová Anna	18. 01. 1939	75	Ortútska 88
Zádrapa Jozef	10.02. 1939	75	Bučinová 33
Sedmáková Anna	16. 11. 1933	80	Bučinová 35
Krnáčová Mária	11. 02. 1929	85	Banická 63
Plajová Eva	26. 02. 1924	90	Banická 33

OPUSTILI NÁS

	Dátum nar.	Dát. úmrtia	Posledné bydlisko
Slivková Júlia	31. 8. 1933	7. 9. 2013	Banická 56
Oravcová Anna	16. 10. 1927	20. 9. 2013	Banická 28
Brieda Igor	26. 9. 1953	26. 11. 2013	Ortútska 5
Kenický Július	12. 12. 1955	15. 3. 2014	Banická 104
Perončík Bohumil	19. 3. 1929	20. 3. 2014	Ortútska 53

**Venujte 2% svojich daní organizáciám,
ktoré svojou činnosťou prispievajú
k skvalitneniu života v Malachove!**

Občianske združenie **Telovýchovná jednota SLOVAN Malachov**
IČO: 31914241 Bučinová 5, Malachov, 974 05 Banská Bystrica

Občianske združenie **Občianske združenie Malachovská škola**
IČO: 42196230 Banická 52, Malachov, 974 05 Banská Bystrica

Občianske združenie **Klub slovenských turistov VIBRAMA Malachov**
IČO: 35983906 Banická 39, Malachov, 974 05 Banská Bystrica

Občianske združenie **Občianske združenie Malachovská dolina**
IČO: 42012457 Ortútska 145, Malachov, 974 05 Banská Bystrica

Posledný termín pre zamestnancov na podanie **Vyhlasenia o poukázaní 2% (3%) z dane** (spolu s **Potvrdením o zaplatení dane od zamestnávateľa**) je **30. 4. 2014** – tieto doklady je potrebné doručiť na DÚ podľa miesta bydliska – v Banskej Bystrici na Novej ulici č. 1 (budova bývalého Daňového riadiťelstva SR).

Malachovské noviny, roč. VII, č. 1/2013

Občasník vydáva: Obecný úrad Malachov v spolupráci s občianskymi združeniami pôsobiacimi v Malachove, ISSN 1339D1798

Registrovaný: Ministerstvom kultúry SR pod č. EV 4270/11, farebná verzia vo formáte pdf na www.malachov.sk

Číslo redakčne pripravila: Jana Bušovská, e-mail: busovskajanka@gmail.com, mobil: 0911251109

Grafická úprava: BUBU CK s.r.o. Tlač: DALIBB, s.r.o., Redakcia si vyhradzuje právo krátenia a úpravy rukopisov!